

Handläggare
Grit Hofer
Tel 0480-45 12 74

Datum
2014-04-03

Beteckning
Vattenskyddsområde

Länsstyrelsen i Kalmar län
Miljöenheten

391 86 Kalmar

Råsbäcks vattenskyddsområde

Kalmar Vatten AB har via Länsstyrelsen erhållit synpunkter från ett antal remissinstanser på Bolagets förslag till nytt vattenskyddsområde med föreskrifter för Råsbäcks vattentäkt. Nedan ges Kalmar Vatten AB:s kommentarer till inkomna synpunkter.

SGU:

Avgränsning: SGU bedömer att gjorda avgränsningar av primär och sekundär zon är rimliga men påtalar att underlag för beräkningar av strömningstider saknas i handlingarna. Vidare framförs rörande den tertiära zonen att antingen hela tillrinningsområdet ska vara med eller att det av handlingarna ska framgå motiven för att de västra delarna exkluderas.

Kommentar: Kalmar Vatten AB kompletterar handlingarna med beräkningar och motiv.

Petroleumprodukter: Rörande föreskrifterna har SGU synpunkter på att formuleringen om petroleumprodukter i primär zon i praktiken innebär ett förbud mot obehörig motorfordonstrafik.

Kommentar: Det finns idag inga vägar i primär zon där det finns anledning för obehöriga att köra motorfordon. Avsikten är att även i framtiden hålla borta obehörig motorfordonstrafik.

Avloppsvatten: För att underlätta för boende inom sekundär zon bör en karta tas fram som visar var tvätt av motorfordon är tillåten respektive förbjuden.

Kommentar: Paragrafen omformuleras och tillståndsplikt införs.

Värmepumpar: Det bör tydligare framgå hur befintliga värmepumpanläggningar m m ska vara utformade för att kunna användas. I paragrafen skulle man även kunna föreskriva om restriktioner för befintliga och nya anläggningar för dricksvatten.

Kommentar: Paragrafen justeras så att nya energianläggningar förbjuds och befintliga energianläggningar ska ha tillstånd. Restriktioner rörande brunnar för grundvattenuttag införs.

Övrigt (Allmänna bestämmelser och upplysningar): Ordet Brandkåren bör bytas ut mot Räddningstjänsten.

Kommentar: Ändras.

Havs och Vattenmyndigheten:

Allmänt: I ansökan bör tydligare framföras Nybroåsens stora betydelse för den kommunala vattenförsörjningen.

Kommentar: Kan naturligtvis förtydligas i ansökan, men får vara tillräckligt med det som återfinns i det till ansökan bifogade materialet.

Allmänt: Föreskrifterna bör utformas så att det tydligare framgår vad som är förbjudet, vad som kräver tillstånd och/eller anmälan.

Kommentar: Förtydligas enligt nedanstående synpunkter/kommentarer.

Petroleumprodukter: I 2.2§ sekundär zon, framgår inte vilka kontrollrapporter som avses. Andra stycket om förvaringstankar är information som inte är av föreskriftskaraktär och bör tas bort.

Kommentar: Stycket om kontrollrapporter flyttas till "Allmänna bestämmelser och upplysningar" där det hänvisas till NFS 2003:2. Krav på att kontrollrapporten ska skickas till tillsynsmyndigheten tas bort. Andra stycket stryks och ersätts med krav på tillstånd med undantag för befintliga förvaringstankar som har sekundärt skydd. Annan information som inte är av föreskriftskaraktär flyttas till "Allmänna bestämmelser och upplysningar".

Petroleumprodukter: Stycket om skyltning vid cistern (2.3§ samt tertiär zon) är otydlig avseende vad som avses.

Kommentar: Stycket förtydligas och flyttas till "Allmänna bestämmelser och upplysningar".

Petroleumprodukter: I 2.4§ är det otydlig om källarcisterner klassas som under- eller ovanjordiska cisterner. Vilken betydelse har tillhörande rörledningar? I föreskrifterna bör inte anges att NFS 2003:24 gäller.

Kommentar: Ordet källare tas bort och byts mot "cistern i mark". Tillhörande rörledningar är viktiga. Krav finns i NFS 2003:24 som det hänvisas till i "Allmänna bestämmelser och upplysningar".

Bekämpningsmedel: Av föreskriften (primär zon) framgår att hushållens användning inomhus är förbjuden. Är det avsikten?

Kommentar: Det är tillåtet med punktsanering i byggnad. Texten ändras från punktsanering till sanering i byggnad samt erforderlig transport till byggnad.

Övriga kemiska produkter: I föreskriften om övriga kemiska produkter (primär zon) kan det vara bra att förtydliga med exempel på vilka övriga kemiska ämnen som avses. Formulering ”...ämnen som kan vara skadliga för grundvattnet..” är otydlig.

Kommentar: Föreskriften för primär zon förtydligas med exempel på produkter.

Avloppsvatten: I föreskriften om avledning av avloppsvatten (sekundär zon) bör kanske inte mjölkrumsavlopp anges då sådant bör hanteras av tillsynsmyndigheten med krav stödda av 26 kap Miljöbalken.

Kommentar: Formuleringen justeras genom att mjölkrumsavlopp tas bort.

Avloppsvatten: Regleringen om tvätt av motorfordon (sekundär zon) är svårtydd och kräver kunskap för den enskilde.

Kommentar: Paragrafen omformuleras och tillståndsplikt med vissa undantag införs.

Täktverksamhet: Föreskrifterna bör omformuleras till förslagsvis ”Det är förbjudet att”.

Kommentar: Befintlig formulering bedöms vara tillräckligt tydlig.

Vägar och transporter: Andra stycket (sekundär zon) om krav på samråd om dagvattenhantering vid nya vägar bör inte vara med då den inte är av föreskriftskaraktär.

Kommentar: Stycket stryks.

Vägar och transporter: HaV ställer sig frågande om föreskrifterna är tillräckliga för det långsiktiga skyddet.

Kommentar: Vägtrafik innebär alltid en risk även om aktuell väg har låg trafikbelastning. Åtgärder får värderas utifrån risk/kostnad. Beredskapsplan viktigt. Paragrafen kompletteras med restriktioner om halkbekämpning med salt och om genomfartstrafik med farligt gods.

Jordbruk och djurhållning: Formuleringen om gödselspridning i sekundär zon är otydlig. Allmänna aktsamhetsregeln gäller alltid.

Kommentar: Otydlig mening stryks och tillståndsplikt införs.

Skogsbruk: Formuleringen om gödselspridning på snötäckt mark kan förtydligas genom att skriva ”Spridning är helt förbjuden...”.

Kommentar: Skrivningen är tydlig.

Värmepumpar: Befintliga anläggningar i sekundär zon kan bättre regleras genom föreläggande med villkor enligt 26 kap Miljöbalken.

Kommentar: Skrivningen justeras så att ny anläggning förbjuds och att väsentlig ändring av befintlig anläggning ska ha tillstånd.

LRF:

Riskbedömningar ska göras utifrån en relevant och faktisk problembeskrivning. Föreskrifterna måste utformas på sådant sätt att de inte omöjliggör fortsatt jordbruksdrift i det berörda området.

Kommentar: I utredningen finns en riskinventering redovisad. Föreskrifterna följer i stort rekommendationerna i Naturvårdsverkets allmänna råd. För den primära zonen har i några fall formulerats starkare restriktioner (hantering petroleumprodukter och andra kemikalier, anläggande av allmänna transportanläggningar). I dessa fall bedöms det inte nämnvärt påverka någon befintlig verksamhet eftersom sådan inte bedöms förekomma eller behöva förekomma i den primära zonen. Istället är det ett sätt att hålla bort eventuella framtida etableringar/ verksamheter.

Föreskrifterna är till för att skydda grundvattnet. Detta ändamål kan inte kompromissas bort till förmån för eventuell annan verksamhet.

Avgränsning: Skyddszonerna ska vara rätt avgränsade i förhållande till det faktiska skydd vattentäkten behöver.

Kommentar: Avgränsningen av Råsbäcks vattenskyddsområde är baserad på tillgänglig kunskap avseende grundvattnets strömningsförhållanden och SMHI:s avrinningsområdesgränser. Vidare finns bedömningar/beräkningar av hur påverkan på området kan bli vid våta/torra situationer liksom ökade framtida vattenuttag.

Petroleumprodukter: Samma regler bör gälla i primär som sekundär zon eftersom föreslagna regler omöjliggör normal verksamhet vid gårdscentra inom primär zon.

Kommentar: Det finns inga gårdscentra inom primär skyddszon och det är inte önskvärt att nya gårdscentra etableras inom zonen.

Bekämpningsmedel: Det ska vara möjligt att även i primär zon få tillstånd till kemiska bekämpningsmedel.

Kommentar: Hantering av kemiska bekämpningsmedel bedöms innebära negativa risker för grundvattenkvaliteten. I Naturvårdsverkets Handbok 2010:5 rekommenderas förbud i primär zon.

Bekämpningsmedel: Efter anmälan bör viss hantering av bekämpningsmedel kunna ske då skogsplantor behöver skyddas mot vilt och snytbagge.

Kommentar: Se föregående kommentar. I vattenskyddsområde rekommenderas naturlig föryngring när det är möjligt. Det finns idag etablerat alternativ till kemiskt bekämpade plantor mot snytbagge (sandbeläggning).

Avloppsvatten: Det ska vara möjligt att tvätta motorfordon och jordbruksmaskiner även inom primär zon.

Kommentar: Då det inte finns gårdscentra eller annan bebyggelse inom primär skyddszon bedöms det inte finnas något motiverat behov av tvättmöjligheter där. Det är heller inte önskvärt att sådan verksamhet påbörjas i primär zon.

Täktverksamhet: Nödvändigt att markägare får göra uttag ur husbehovstäkter.

Kommentar: Borttagning av skyddande markskikt är olämpligt och ökar risken för förorening av grundvattnet. Det är dock inget förbud mot husbehovstäkter mer än i primär zon. Alla markägare i primär zon har även mark i sekundär zon och kan söka tillstånd för husbehovstäkt.

Jordbruk och djurhållning: Motsätter sig ändrade spridningstider för växtnäring.

Kommentar: Gödsling på och i anslutning till vintern bedöms innebära ökade risker för näringsläckage m m till yt- och grundvatten, särskilt vid t ex olämpliga väderomslag. Föreslagen begränsning bedöms motiverad.

Jordbruk och djurhållning: Det bör stå stallgödsel istället för fastgödsel i primär zon. Är också frågande till förbudet av lagring av konstgödsel i primär zon.

Kommentar: Stallgödsel kan förutom växtnäringsämnen också innehålla patogena mikroorganismer. Det är särskilt viktigt att beakta detta i den primära zonen så att spridningsrisken minimeras. I detta perspektiv bedöms att endast gödsel med fast kvalitet kan vara acceptabel att använda i utkanten av den primära zonen. Stallgödsel är ett bredare begrepp som även omfattar mer lätttrinnande varianter. Eftersom inga gårdscentra finns i den primära zonen bedöms ett förbud mot konstgödsellagring inte innebära nämnvärd inskränkning i befintlig verksamhet. Det bedöms heller inte önskvärt att påbörja lagringsverksamhet i primär zon.

Jordbruk och djurhållning: Lagring i stuka i sekundär zon är nödvändigt att förlänga till 3-4 veckor.

Kommentar: Stukor innebär hög koncentration av såväl näringsämnen som mikrobiologiska organismer. Längre lagringstid innebär ökad risk för höga läckande koncentrationer. Lagring av fastgödsel i stuka inom vattenskyddsområde kan generellt ifrågasättas. Lagring i stuka i 3-4 veckor förefaller därför vara helt oacceptabelt i ett vattenskyddsperspektiv.

Skogsbruk: För upplag virke ska det räcka med en anmälan där man anger upplagstid i upp till en avverknings säsong. Samma regler bör gälla i primär och sekundär zon.

Kommentar: Tillståndsplikt rekommenderas för primär zon i Naturvårdsverkets Handbok 2010:5. I sekundär zon krävs ingen anmälan/ tillstånd för tillfällig lagring av timmer, virke och grot i upp till 9 månader.

Skogsbruk: Plantering med kemiskt behandlade plantor bör tillåtas i primär skyddszon.

Kommentar: I vattenskyddsområde rekommenderas naturlig förnygring när det är möjligt. Det finns idag också etablerat alternativ till kemiskt bekämpade plantor mot snytbagge (sandbeläggning).

Skogsbruk: Spridningstidpunkterna för växtnäringsämnen ska hanteras i samarbete med Skogsstyrelsens rekommendationer.

Kommentar: Gödsling på och i anslutning till vintern är olämplig ur vattenskyddssynpunkt. I övrigt bör naturligtvis även Skogsstyrelsens rekommendationer tillämpas. Exempelvis rekommenderar Skogsstyrelsen att kvävegödsling av skogsmark överhuvudtaget inte ska ske i vattenskyddsområde (SKSFS 2007:3).

Trafikverket:

Trafikflöden på berörda statliga vägsträckor, ca 3 km av väg 558 och ca 1 km av väg 550, är små.

Petroleumprodukter: Trafikverket tolkar krav på tillstånd till hantering av petroleumprodukter inte avser de produkter som används i samband med beläggningsarbeten.

Kommentar: Föreskrifterna förtydligas med att det är flytande petroleumprodukter som kräver tillstånd. Använder Trafikverket på aktuella vägar flytande petroleumprodukter i större mängd än 250 liter krävs tillstånd. Asfalt, oljegrus och liknande hanteras enligt 5§(övriga kemiska produkter) i föreskrifterna.

Schaktningsarbeten m m: I den normala driften av vägen ingår också att vägdiken rensas m m. Detta bör jämföras med normalt underhåll av ledningar när det gäller schaktningsarbeten i föreskrifterna 7.3§.

Kommentar: Föreskrifterna kompletteras med att mindre vägunderhåll är undantagna samrådsplikt vid schaktning.

Vägar: Trafikverket förutsätter att nuvarande hantering av dagvatten på berörda vägsträckor är i överensstämmelse med föreslagna skyddsbestämmelser då hanteringen anses acceptabel med avseende på risken för påverkan på vattenkvaliteten i vattentäkten. Trafikverket arbetar aktivt för att minska saltmängden vid halkbekämpning. Aktuell halkbekämpning utgörs endast av en liten mängd salt i sanden för att undvika ihopfrysning av sanden. Enbart salt används endast vid extrema tillfällen.

Kommentar: Saltmängden bör hållas låg. Föreskrifterna kompletteras med att halkbekämpning i första hand ska baseras på mekaniska metoder såsom sandning.

Vägar: Risken för utsläpp av drivmedel är så liten att det inte bedöms motiverat att vidta fysiska åtgärder i form av tätning eller liknande. Planering av saneringsinsatser i händelse av olycksutsläpp bedöms vara den mest kostnadseffektiva åtgärden för vägar med så här små trafikflöden. Trafikverket är berett att delta i framtagandet av beredskapsplan för täkten.

Kommentar: Fysiska skydd är önskvärt då det bedöms vara säkrast. Diskussion om avvägningen mellan risker och kostnader måste alltid göras. Att Trafikverket tar fram en beredskapsplan är ett minimum. Paragrafen justeras.

Kalmar kommun, Samhällsbyggnadsnämnden:

Tekniskt underlag: Stycket om enskilda avlopp under rubriken ”Riskinventering” bör ordet inventerat bytas mot kontrollerat.

Kommentar: Ordet byts.

Tekniskt underlag: Vem som har ansvar för att åtgärder som nämns under rubriken ”Tekniska barriärer/skyddsåtgärder” blir verkställda bör anges.

Kommentar: Åtgärderna ska ses som tips och rekommendationer där främst huvudmannen tillsammans med kommunen har huvudansvaret för det vidare arbetet.

Tekniskt underlag: Åtgärder för att förbättra reservvattentäckernas vattenkvalitet bör framgå av avsnitt 6.2 ”Administrativa åtgärder” under rubriken ”Tekniska barriärer/skyddsåtgärder”.

Kommentar: Reservvattentäkter eller alternativ vattenförsörjning är viktigt att ha tillgång till. En god reservvattenkvalitet är önskvärd men smärre brister i kvaliteten kan vara acceptabelt. Arbetet med att säkra reservvatten måste pågå fortlöpande. I ansökan om skyddsområde för den viktiga ordinarie vattentäkten bedöms det räcka att översiktligt redovisa den nuvarande reservvattensituationen.

Petroleumprodukter: Avseende varningsskyltar i 2.3§ bör förtydligas vem som ansvarar för utformning av skyltar vid petroleumcisterner m m och vem som ansvarar för uppsättningen.

Kommentar: Stycket flyttas till "Allmänna bestämmelser och upplysningar". I föreskriften står att verksamhetsutövare ska sätta upp skyltar som erinrar om vattenskyddsområdets existens. Utformningen är inte närmare styrd.

Petroleumprodukter: Det står i 2.4§ att cisterner som tas ur drift ska saneras etc. Gäller det både över och under jord?

Kommentar: Är tänkt att gälla alla cisterner.

Bekämpningsmedel: Rörande hantering av bekämpningsmedel i primär zon bör stå i klartext om det är tillåtet eller inte med punktbehandling av åkermarksgröda.

Kommentar: I primär zon är sanering endast tillåten i byggnad, d v s inomhus. Endast vattenverksbyggnader finns inom primär zon. Formuleringen är tydlig.

Kalmar Vatten AB
Avdelning Vatten

Grit Hofer